

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

*Шишкіна Д. С., Железова Д. С., студентки
Науковий керівник: Вербицька В. І., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Облік матеріальних цінностей починається з місця їх зберігання, тобто зі складу. Склад - один з найважливіших індикаторів, який показує успішність і налагодженість виробництва, адже сільське господарство вимагає від підприємств цієї галузі запасливості та необхідну наявність належних для виробництва матеріальних цінностей. Необхідною передумовою раціональної організації обліку матеріальних цінностей є раціональна організація складського господарства.

Для реалізації комплексного плану розвитку підприємства в частині вимог до складської роботи, зокрема, слід радикально перепроєктувати існуючі ділові процеси. Тому серед найперспективніших варіантів удосконалення складського обліку матеріальних цінностей пропонуємо: провести реструктуризацію організаційної структури головного складу; автоматизацію складських робіт; підвищення ефективності охоронних заходів, щоб уберегти матеріальні цінності від розкрадання; дотримання умов зберігання; облаштування складу.

Для сільського господарства дуже актуальним є питання оперативного отримання інформації внаслідок його значної чутливості до вчасності виконання дій. Особливо важливим є те, щоб на складах завжди були необхідні для виробництва матеріальні цінності, такі наприклад, як добрива, насіннєвий матеріал, пестициди, паливо, оскільки відсутність цих матеріалів в необхідній кількості на певну дату або затримка поставки може негативно відобразитись на виробництві, що покличе за собою збитки [1].

Важливим напрямом удосконалення організації оперативного й складського обліку матеріальних цінностей є раціоналізація форм документів документообігу і всієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів. Розмаїття форм облікових документів, наприклад, лімітно-забірних карток, досить істотно ускладнює роботу щодо обліку матеріальних ресурсів на заводських складах виробничих підрозділів у групах відділів матеріально-технічного

постачання. Вважаємо, що доцільно розробити єдину форму документа (на відпущення матеріалу), яка призначається для машинної обробки. До пропонуємого документу слід включати всі об'єкти допоміжного та основного виробництв за відповідними кодами, що вказують напрямок використання матеріальних ресурсів – будь то основні вироби або запасні частини, разові замовлення або товари народного споживання, ремонтно-експлуатаційні потреби.

Поліпшити організацію обліку матеріальних цінностей можна також шляхом удосконалення процесу документування, маючи на увазі більш широке використання накопичувальних документів (лімітно-забірних карток, відомостей тощо), картки складського обліку в якості витратного документу щодо відпущених матеріалів [2].

Для удосконалення первинного обліку ми пропонуємо до їх документообігу включити деякі первинні документи, а зокрема, такий документ як Матеріальний ярлик ф-м-16, який застосовується для характеристики, позначення матеріальних цінностей, що знаходяться у місцях зберігання. Його заповнює комірник підприємства, причому на кожен номенклатурний номер виписується окремий бланк. Він закріплюється на самому запасі або на місці його зберігання і є для нього своєрідним паспортом. З одного боку це додаткові затрати часу та матеріалів, проте з іншого боку це полегшує вести контроль за збереженням матеріальних цінностей, спрощує ідентифікацію запасу та сприяє їх швидшому пошуку, виключає можливість виникнення пересортиці.

До того ж пропонуємо дещо покращити сам вид даного документу, додавши до нього дані стосовно постачальників, щоб матеріально відповідальна особа мала змогу знати якого постачальника матеріальні цінності краще зберігаються, більше витрачаються і в разі необхідності могла проводити аналіз стосовно того з ким із постачальників краще співпрацювати. Адже спостереження та проведення аналізу ще на складі дасть змогу раціональніше використовувати матеріальні цінності та слідкувати за їх рухом і приймати більш оперативні управлінські рішення.

Якщо на підприємствах діє План-графік документообігу за всіма ділянками обліку, ми пропонуємо розробити графік документообігу з обліку матеріальних цінностей з метою доведення до виконавців їх функцій при створенні і перевірці первинного документу, або ж доповнити в існуючий План-графік документообігу новими документами, запропонованими нами.

Безперечним є той факт, що зменшення форм первинних документів, їх уніфікація та типізація дають змогу значно скоротити кількість складених документів, час на їх заповнення, та, відповідно, і скорочення витрат на придбання бланків документів. Значна кількість типових форм зведеної та первинної документації щодо обліку запасів були затверджені ще у 70-х роках минулого століття. В теперішній час такі документи не спроможні задовільняти інформаційні потреби ні зовнішніх, ні внутрішніх користувачів. Тому ми пропонуємо розглянути розроблену «Відомість руху матеріальних цінностей», в яку нам вдалося перенести всю необхідну інформацію з Накладної (внутрішньогосподарського призначення) та з Реєстру приймання зерна вагарем. Вважаємо, що використання цього документу буде досить доцільним з метою економії часу та витрат, адже розроблена та запропонована нами форма, дає змогу взагалі не використовувати Накладну (внутрішньогосподарського призначення) та Реєстр приймання зерна вагарем, оскільки в даній відомості всі реквізити з вищезазначених документів перенесені зі збереженням свого економічного змісту. Використання розробленого документу є зручним та економічним з погляду витрат часу та бланків. Саме цей документ і стане альтернативною заміною Відомості руху зерна та іншої продукції. Запропонований документ дасть змогу оперативно подавати інформацію керівництву для прийняття управлінських рішень. Пошук інформаційного забезпечення руху матеріальних цінностей у документі можна здійснювати за культурами рослин. Використання удосконаленої форми дозволить зменшити кількість форм первинних документів та оптимізувати час на їх заповнення, що значно полегшить роботу бухгалтерської служби.

Оскільки для прийняття рішень необхідна завжди точна та детальна інформація, виникає необхідність в деталізації шляхом відкриття аналітичних рахунків. На підприємствах, які спеціалізуються на рослинництві, доводиться часто використовувати засоби захисту рослин, для відображення руху цієї матеріальної цінності використовують аналітичний рахунок 208-2 «Засоби захисту рослин», в розрізі субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення». Ми пропонуємо зробити деталізацію рахунка за видами засобів захисту рослин, а саме: 2082-1 «Пестициди»; 2082-2 «Фунгіциди»; 2082-3 «Інокулянти»; 2082-4 «Регулятори росту»; 2082-5 «Фуміганти»; 2082-6 «Протруйники».

Також пропонуємо розробити конкретизацію в зв'язку з великою кількістю матеріальних цінностей в вигляді добрив, тому що це дасть змогу більш детально аналізувати надходження, вибуття та зберігання цього виду матеріальних цінностей на складі. Вважаємо за доцільне, за складом добрив відкрити наступні аналітичні рахунки: 2081-1 «Мінеральні добрива»; 2081-2 «Органічні добрива»; 2081-3 «Органо-мінеральні добрива»; 2081-4 «Бактеріальні добрива»; 2081-5 «Зелені добрива».

Так як паливо посідає значну питому вагу в структурі матеріальних цінностей, то є необхідність в деталізації і цього запасу за видами дизельного палива та за марками бензину. Можна також деталізувати облік тари і тарних матеріалів та будівельних матеріалів, проте відкриття додаткової аналітики до цих рахунків є не таким доцільним, адже рух вищезазначених матеріальних цінностей відбувається значно рідше і відповідно, в обліку операції з надходження чи вибуття цих матеріальних цінностей також відображають не часто.

Таким чином, реалізація запропонованих напрямків удосконалення обліку матеріальних цінностей сільськогосподарськими підприємствами сприятиме значному підвищенню результативності їх фінансово-економічної діяльності, дасть можливість налагодження більш дієвого та менш трудомісткого обліку та контролю за наявністю, рухом і використанням матеріальних цінностей, а також досягти їх економії.

Література.

1. Бойчук С. І. Особливості обліку матеріальних цінностей на підприємствах сільського господарства / Бойчук С. І. // Матеріали всеукраїнської науково-практичної студентської конференції Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків, 2014. - С. 13-15.

2. Бурдюг Н. В. Роль документообігу у створенні ефективної системи обліку матеріальних цінностей [Електронний ресурс] / Бурдюг Н. В. // Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль. - 2010. - С. 39-42. – Режим доступу:

<http://www.nbuu.gov.ua/oldGum>